

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

C. Klitgaard.

Nogle Meddelelser

om

Kjøbmand i Blokhus

Jens Carl Bang Klitgaard

og Hustru

Christiana Brix

samt om de med dem beslægtede Familier

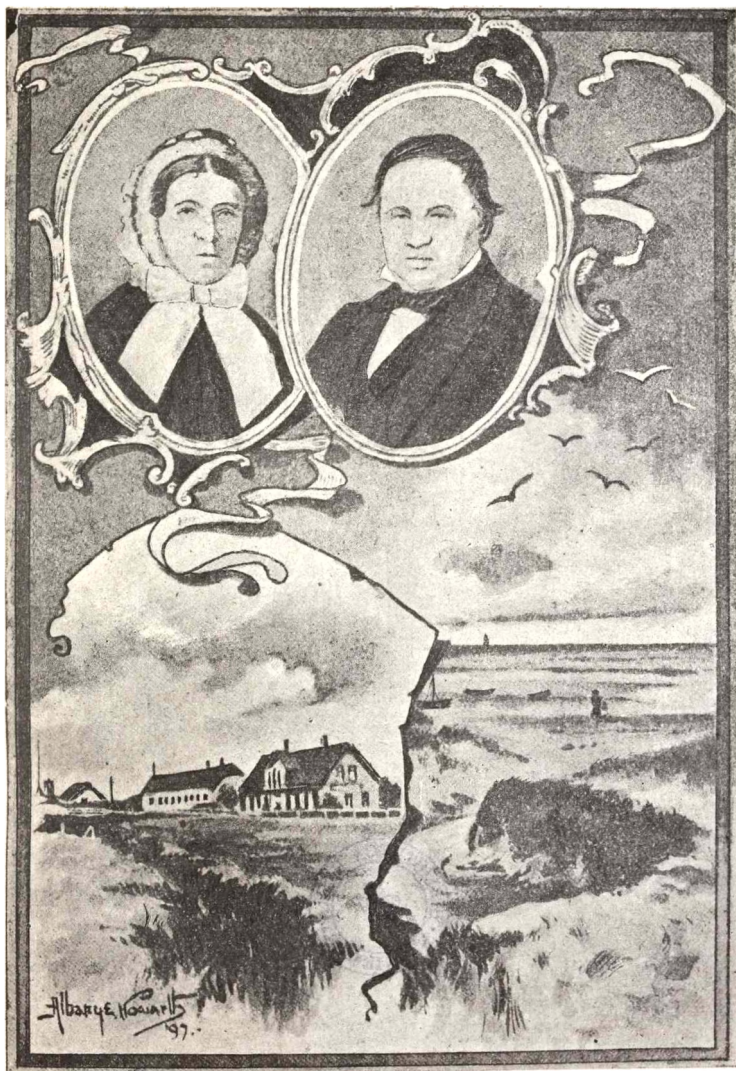
Baltzersen, Behmann, Klitgaard m. fl.

Trykt som Manuskript.

Hjøring.

Bogtrykkeriet, Østergade.

1899.

Parti fra Blokhus.

Blokhus Strand.

J. C. B. Klitgaard og Hustru.

Familien Baltzersen

fra Kjul i Asdal Sogn.

I Stedet Sønder-Kjul ved Kjul Aa, et lille Stykke øst for Hirtshals eller Næsset, som det tidligere kaldtes, boede ved Aar 1730 en Mand ved Navn

Christen Lauridsen, hvis Slægt paa den Tid synes at have været udbredt i Horne og Asdal Sogne. Han drev en ikke ubetydelig Handel — fortælles der — og havde flere Skuder i Søen, der jo efter den Tids Skik mest brugtes i Fart paa Norge.

Christen Lauridsen var født 1691 og døde i December 1763; hans Hustru hed Anne Ibsdatter, f. 1695, † 1771.¹⁾ De havde en Datter, Karen, døbt $\frac{2}{12}$ 1733; hvor vidt de havde flere Døtre, vides ikke, derimod havde de næppe Sønner.

Med en af Christen Lauridsens Skuder sejlede en Tid en ung Mand ved Navn

Baltzer Nielsen; denne havde et godt Øje til sin Husbonds Datter og hun til ham, men hendes Fader vilde ikke vide noget af en saadan Forbindelse at sige, thi Baltzer Nielsen var kun af ringe Herkomst, og hvad mere er, han havde ved en Strandingsaffære faaet en styg Plet paa sit

¹⁾ At de have været ret ansete Folk, fremgaar af, at der er bleven prædikeret ved deres Begravelse, hvilket Kirkebogen giver Oplysning om.

med Datteren, Karen, borte, og $^{24}/_2$ 1764 holdt de Stuebryllup. Baltzer Nielsen fortsatte Skudehandelen, som han drev op til en betydelig Højde. Han døde i Slutningen af Aaret 1796 og blev begravet paa Asdal Kirkegaard d. $^{4}/_1$ 1797. Der fortælles, at han pintes af Samvittighedsnag over sit Tyveri, og at han i Vanvid tog sig selv af Dage, efter at han en Dag havde mødt en fremmed Kvinde, sandsynlig en Taterske, der ligesom hin Kvinde — Hollænderinden — havde udstrakt Haanden og bedt om „Reisegeld“. I Kirkebogen er ved hans Død anført NB. NB., hvilket formentlig hentyder til de skjæbnsvangre Tildragelser i hans Liv.

Over hans Grav ligger en Ligsten af norsk Marmor med Indskrift i Relief. Stenen, der er hugget i Norge, siges at have kostet 300 Rdlr. Foruden Kompas, Timeglas og Anker bærer den følgende Indskrift, der meget minder om Indskriften paa Ligstenen over Lauritz Krog til Lengsholm, død 1728 (se A. Gaardboe: Hist. topogr. Beskr. af Hørmested og Lendum Sogne; Pag. 50):

„Her er lagt i Gravens Gjemme — under denne Marmorsten — den, hvis Dyd vi ej bør glemme, — Salig Baltzer Niensens Ben. — Udi Højrup By begyndte han sit Liv og Levned Aar 1725 den 5te Oktober, — Gud og Hvermand hannem yndte for hans Guds-frygt, Dyd og Flid. Først som Skipper, Fartøjs-Ejer. Udi Kjul døde han Aar 1796 den 26de December. Sjælen nu fra Verden drejer til sin Gud og Frølsmand. Jeg Frihed given er, lad denne Sten mig dække, lad den nu ligge der, til Gud mig vil opvække. Amen.“¹⁾

Baltzer Niensens Enke — Karen Christensdatter — døde i Februar 1809.

$^{12}/_5$ 1785 faldt følgende Højesteretsdom i en Sag Baltzer Nielsen i Kjul contra afgangne Jens Brøndlunds Enke paa Nørre-Elkjær:

„Naar Citanten efter lovlig Indstævning inden sit Værnething aflægger sin corporlige Ed, at ham i afgangne Wolff Eliassens Stervbo virkelig tilgodekommer de paaætaaende 828 Rdlr., bør han

¹⁾ Da jeg ikke selv har besørgt Afskriften, tør jeg ikke indestaa for, at den er fuldtud korrekt.

for Contracitanernes Tiltale i denne Sag fri at være, men trøster han sig ej til saadan Ed at aflægge, da bør han til fornævnte Stervbo betale 736 Rdlr. 2 Mk. 6 Sk. med Rente 4 pro Centum deraf fra 26de Juli 1780, til Betaling sker. Processens Omkostninger ophæves. Til Justitskassen betaler Contracitanterne som Tæbende 5 Rdlr.“

Den 12te Januar 1787 om Eftermiddagen kom en Person, der angav at hedde Peder Christensen, ridende paa en god, opsadlet Hest. Han skulde — angav han — spørge fra Justitsraad Gleerup paa Baggessvogn om, hvornaar Seigr. Baltzer Nielsen kunde tage imod det Korn, han havde kjøbt af Gleerup, tillige skulde han bede om 100 Rdlr. til denne. Han fik Pengene, men senere viste det sig, at Gleerup ikke havde sendt ham, hvorfor „Skjælmon“ efterlyses i „Jydske Efterretninger“ Nr. 10 1787.

Baltzer Nielsen og Hustru havde følgende Børn:

1. Christen Baltzersen, døbt $26\frac{1}{2}$ 1764.
2. Niels Baltzersen, døbt $28\frac{1}{12}$ 1766.
3. Lars Baltzersen, døbt $3\frac{1}{9}$ 1769 (blandt Fadderne Hans Brixen; dennes Hjemstavn er forjæves eftersøgt).
4. Peder Baltzersen, døbt $13\frac{1}{9}$ 1772.
5. Anne Marie Baltzersdatter, født og hjemmedøbt $6\frac{1}{12}$ 1778, fremstillet i Kirken $20\frac{1}{12}$ s. A. (blandt Fadderne Madam Follerup paa Asdal).

Angaaende disse er følgende at berette:

1. Christen Baltzersen, konfirmeret i Asdal 1781, „rømte af Landet“, da det blev opdaget, at han havde været med til at stjele noget Jern fra et strandet Skib. Nogle Aar efter hans Bortrejse kom der Brev fra ham, hvori han meddelte, at han var bosiddende i Portugal, var en velstaaende Mand, „Interessant i Portugals rigeste Handelskompagni“, samt at han var gift og havde 3 Børn. Skjøndt der blev skrevet til ham igjen, hørtes der aldrig senere fra ham. I „Jydske Efterretninger“ Nr. 13 og 16 1786 findes indrykket følgende angaaende en Uenighed mellem ham og Faderen:

Formedelst en og anden indløben Omstændighed finder jeg mig beføjet offentlig at anmode alle og enhver, at de ikke foretager sig nogen Handel med min Søn, Christen Baltzersen, i den

Tanke, at de i Tilfælde Afgjørelse deraf ikke hos ham selv er at faae, de da kan vende sig til mig, hvilket ikke skeer uden med saa Skiæl, det foretages med min Villie, og da skal han være forsynet med min Fuldmagt. Samme Declaration gøres, i Henseende om nogen enten skulle (som ikke formodes) søge at indlede ham, som et ungt Menneske i Proces eller understøtte ham paa sin egen Begiering til sligt skadeligt, og for min Kone og mig ængsteligt og beklageligt. Skulle nogen imod Formodning allerede med denne mindre-aarige, staae i nogen uafgjort Handel, som mig er uvedkommende, bedes, de ville henvende sig til ham derom, til Afgjørelse; og i øvrigt ønskede jeg tillige, de snarest mueligt skriftligt ville tilkiendegive mig det selv, paa det jeg kunde faae en fuldkommen Forvisning om hvorvidt Folkes Tale er grundet eller ugrundet.

Kyvel ved Asdahl, den 21de Martii 1786.

Balsér Nielsen.

Uden nogensinde med Villie og Forsæt imod det 4de af de hellige Guds Bud, bekjendtgøres herved: at jeg ikke indtil denne Tid veed at noget Menneske som jeg kan have haft noget med at bestille, har haft endog den allermindste Aarsag til at henvende dem til min kiære Fader, Sr. Baltzar Nielsen i Kiul ved Asdahl, for at faa noget ham uvedkommende afgjort, ei heller skal, vil jeg ved Guds Hjælp haabe, nogen faa Aarsag dertil; saa meget mindre grundet Anledning kan bemældte min kiære Fader have haft til den af ham i de Aalborger Jydske Efterretninger Nr. 13 indrykket giorte Bekjendtgjørelse, som ikke vides hvorledes et ømt faderligt Hjærte kunde tillade, allerhelst han hverken selv eller andre med mindste Sandhed kan beskylde mig for ringeste af det man kalder Udsvevelser, ødsel eller ufornuftig Omgang mod min Faders eller eget Gods; alene Hændelser, som ikke forud kunde ses, har bragt mig i et Slags Omstændigheder med ildesindede Mennesker, mod hvilke jeg paa lovlig Maade har været nødt til at forsvare mig; og dette haaber jeg ei min Fader selv skal kunde nægte; hvilket altsaa ikke med føie kan lægges mig til Läst. Jeg vil ikke tilregne min Fader dette Skridt, men beklager ikkun, at han af passionerte Raadgivere har ladet sig forlede til at gjøre mig Tort. Hvorfor jeg bringes i den Nødvendighed contra offentlig at bekjendtgjøre: at alle som enten haver noget tilgode hos mig eller jeg hos dem, hverken maa fordre hos, eller betale noget til min Fader, saafremt de vil undgaa lovlig Søgmaal; thi fordi jeg ikke er myndig over min Faders Gods, saa er jeg raadig over mit eget, af hvilket saavel som og fornemmelig mit ærlige og gode Navn og Rygte jeg ikke lader mig offentlig (skjulte Æreskienderes Efterstræbelser kan ei undgaas) noget frarøve af hvem det endog maatte være.

Fladstrand, den 11te April 1786.

Christen Baltzar.

2. Niels Baltzersen, konfirmeret 1783 (blev præpareret med de andre, men maatte ved Paaske-Tider rejse til Norge, blev først ved sin Hjemkomst konfirm. Testo Trinit.), var Skipper paa et af Faderens Fartøjer og omkom ved dettes Forlis, hvorom fortælles:

„Skuden gik en Gang til Norge med 3 Storankere, som vel hidrørte fra Strandinger. Foruden Niels Baltzersen var der om Bord to Brødre, Mikkil Pedersen og Peder Pedersen, Sønner af Peder Stephensen i Lilleheden. Deres Moder sad oppe om Natten, efter at Skuden var afsejlet, og spandt 7 Tene Garn: hun kunde ikke sove, thi hun var urolig for sine Sønners Skjæbne. Man hørte ikke senere noget til Skuden.“

3. Lars Baltzersen, konfirmeret 1785 (Nr. 1 af 20 Dreng), var Skipper og boede i Norge. Han druknede i ung Alder, hvorefter hans Enke, Andrea — f. 1766, formentlig fra Norge —, flyttede til Kjøl, hvor hun døde $23/11$ 1819 hos Svogeren, Peder Baltzersen.

De havde to Sønner, nemlig:

- a. 1. Baltzer Larsen Baltzersen, f. 1793, † $13/10$ 1831. Skipper og Husmand, boede i Horne Terp, gift med Anc Marie Jensdatter (af Bondestand).

Børn: b. 1. Jens Baltzersen, f. $10/4$ 1819, † 1890. Boede i Tornby, gift, 2 Børn.

b. 2. Andrea Baltzersen, f. $22/6$ 1823, † 1848?, ugift.

• b. 3. Christen Baltzersen, f. $8/2$ 1826. Boer i Uggerby, gift, 2 Børn.

b. 4. Søren Baltzersen, f. $30/11$ 1828. Boer i Asdal, forhen Sømmand, gift, 1 Datter.

- a. 2. Niels Larsen Baltzersen, Skipper og Kjøbmand i Lilleheden, gift $1/1$ 1814 med Maren Pedersdatter, Datter af Peder Stephensen i Lilleheden. I Kirkebogen anføres: „udenfor Bondestand, lever af Sejllatz og Handel, kaldes og befares Sømandsfolk“.

Om Niels Larsen Baltzersen fortælles, at han forsvandt, og ingen fik at vide, hvor han blev af, men da hans Hustru $12/12$ 1823 blev gift¹⁾ med

¹⁾ Datter af dette Ægteskab er Else Mikkelsen, der var gift med Thomas Klitgaard i Hals.

Mikkel Christensen, Lilleheden, skal han have været til Stede og have talt med Bruden, hvorefter han dog atter drog bort. Ved det sidste Barns Daab kaldes han „Indsidder“.

Han havde tre Børn:

- b. 1. Mikkel Nielsen Baltzersen, f. $^{29}/_6$ 1814, † $^{25}/_7$ 1814.
 - b. 2. Peder Nielsen Baltzersen, f. $^4/_1$ 1816, † ?.
 - b. 3. Mikkel Nielsen Baltzersen, f. $^{16}/_1$ 1818, † ?.
4. Peder Baltzersen, konfirmeret 1788 (Nr. 1 af 4 Drengene).
 Var hjemme i Faderens Forretning, hvilken han overtog efter dennes Død 1797. Medens Handelen florerede bedst, kom Krigen 1807—14, fjendtlige Kapere tog 7 Skibe med Ladning fra P. Baltzersen, og hertil kom Statsbankerotten med dens Omvæltning af de bestaaende Pengesforhold. Skjøndt P. Baltzersen var en meget rig Mand, kunde han ikke holde Forretningen gaaende, og 1821 overgav han sit Bo til Kreditorerne. Samtidig fallerede hans Ven og Kollega Lars Jelstrup paa Mølgaard, der ligeledes drev Handel fra Kjul. Efter Fallitten flyttede Baltzersen med Familie ind i et lille Hus paa Kjul Hede, hvor han boede indtil sin Død 21de August 1852. Han blev begravet i samme Grav som hans Fader.

1814 udstedte han private Pengesedler. I Aarene 1830—40 kom han i Reglen til Blokhus en Gang om Aaret for at besøge sin Søsterdatter, Madam Klitgaard; han var da næsten blind.

I Asdal Sogns Kirkebog er indført: „Den 21de August 1852 døde Peder Baltzersen, Fattiglem i Asdal Klit — 80 Aar gl.“ „Han var tidligere Vendsyssels rigeste Handelsmand og havde store Ejendomme i Asdal Sogn. 2. Mosebog 20. Kap. 5. V.“

Blandt nogle Optegnelser af Pastor Friis findes under $^{8}/_{12}$ 1868 følgende:

„I Aftes talte jeg med Buhelts 76aarige Enke (Buhelt var Skipper i Kjul), der i sin Tid havde tjent Peder Baltzersen, hvis Familie er den Bastian, der findes i min Novelle „Pengeskrinet“.

Hun kjendte godt den Historie af Navn, som ligger til Grund for min Fortælling. Den Rigdom, som var i Huset endnu, da hun tjente dér, kan hun ikke noksom berømme. Hun nævnede saaledes „talløse“ Spiseskeer, de 5 ældste fra Anno 1600. en Vinkande af Sølv, der vejede 100 Lod (ca. 3 Pd.), og en hel Del „Stobe“, hvoraf den største kunde rumme 8 Pgl., den næste 5. den næste 3 og saa fremdeles. En tyk Guldkjæde bar Konen om Halsen osv.“

Peder Baltzersen blev, da han var 40 Aar gl. (Stuebryllup $\frac{9}{10}$ 1812), gift med Maren Mikkelsdatter af Nørre-Kjul, f. 1788, † $\frac{23}{9}$ 1874 „af Alderdomssvaghed“. Med hende havde han følgende Børn:

- a. 1. Karen Marie Baltzersen, f. $\frac{13}{10}$ 1812. (Bl. Fadderne: Proprietair Jensen, Asdal, Chirurg Wilcke, Pastor Fussings Hustru.) Hun døde 1893 i Hjøring Fattigaard. Ugift.
 - a. 2. Lauritz Christian Baltzersen, f. $\frac{21}{2}$ 1814, † 1897? (Bl. Fadderne: Hr. Jensen, Asdal, Velædle Madam Balling fra Bjergby, Velædle Jomfru M. Nielsen fra Asdal.) Han blev $\frac{25}{1}$ 1829 konfirmeret i Hune Kirke. Boede i Uggerby Klit. Gift. Ingen Børn. Blind.
 - a. 3. Baltzer Baltzersen, f. $\frac{28}{2}$ 1816, † 1871. (Bl. Fadderne: Hr. Jensen, Asdal, Velædle Jomfru Høyer fra Horne Præstegaard, Velædle Jomfru Lund.) Ugift. Boede i Asdal Sogn.
 - a. 4. Mikkel Baltzersen, f. $\frac{31}{8}$ 1819. (Bl. Fadderne: Jomfru Nielsen, Asdal, Hr. Jensen til Asdal, Jomfru Lund, Horne.) Boer i Pakhuset ved Kjul. Ugift. Aandssvag.
 - a. 5. Anne Johanne Baltzersen, f. $\frac{1}{12}$ 1829, † $\frac{30}{9}$ 1898. (Bl. Fadderne: Pigen Karen Marie Baltzer [Søsteren].) Boede sammen med Broderen, Mikkel. Ugift. Vanfør.
5. Anne Marie Baltzersdatter, konfirmeret i Asdal 1793 (Nr. 1 af 21 Piger). Gift $\frac{20}{4}$ 1799 med Mogens Brix, død i Blokhus $\frac{3}{10}$ 1803.

Om dem og deres Efterkommere, se „Stambog for Efterk. af Mogens Brix og Karen Pedersdatter Lassen“ samt efterfølgende Noter om Else Jacobsdatter.

Noter angaaende Else Jacobsdatter Ingstrup og hendes Slægt.

„1786, ²¹/₅ havde Seigr. Jacob Thomassen Ingstrup og Hustru Maren Jensdatter af Lykken en Daatter i Kirke, som tilforn var hjemmedøbt og kaldet Else. Bl. Fadderne: Jomfru Kirstine Bondrup, Jomfru Johanne Lykke fra Lykken, Hr. Forpagter Ilum fra Hammelmøse.“
(Furreby Kirkebog.)

„²³/₃ 1804 blev Skudehandler, Enkemand Mogens Brix af Blokhuset og Jomfru Else Jacobsdatter Ingstrup af Lykken copulerede hjemme i Huset efter Kongebrev af 1804.“
(Furreby Kirkebog.)

Jacob Thomsen Ingstrup døde 1810. Han var, som ovenfor anført, Skudehandler, men tillige drev han et betydeligt Gjæstgiveri i Løkken, saa han har formentlig siddet i ret gode Omstændigheder. Under Krigen med England 1807—14 var Løkken det vigtigste Overfartssted fra Jylland til Norge, hvorfor der i denne By stedse opholdt sig en Del Fremmede, og desuden laa der en forholdsvis stor militær Styrke i Byen til Betjening af de derværende faste Batterier, saa Forholdene synes at have været gunstige for en Gjæstgiver. 1809 gav han 10 Rdl. til Anskaffelse af et nyt Søværn. Han efterlod sig 3 Børn, nemlig en Søn, Niels Ingstrup, om hvem jeg intet véd at anføre, Datteren Else, der blev gift med Mogens Brix, og en Datter, Anne Ingstrup, født ¹⁹/₁ 1783, død paa Nærumgaard ²³/₁ 1847, der blev gift med Frederik Michael Lund, født ²²/₆ 1775, død ¹⁰/₃ 1834, Sognepræst til Rubjerg og Maarup og senere til Toksværd paa Sjælland. Ægteparret havde ingen Børn. Han gik 1819 fallit, men vandt 1833 de 50,000 Rdl. i Lotteriet. „For-spiste sig i sin Livret, Risengrød, og døde“. (Wilbergs Præstehist.)

Familien Klitgaard

fra Nibe.

Familien Klitgaard stammer fra Nibe, hvor der i forrige Aarhundrede fandtes talrige Beboere af dette Navn. Da Kirkebøgerne brændte ved den store Ildsvaade, der overgik Byen i Aaret 1765, kan Familien ikke føres længere tilbage, end det efterfølgende udviser, ligesom det heller ikke har været mig muligt at gjøre Rede for det indbyrdes Slægtskab mellem adskillige Personer af dette Navn.

Jens Sørensen Klitgaard, f. 1717, † 1773¹⁾, gift med Kierstine Marie Klitgaard. Kjøbmand i Nibe.

I Skiftet efter ham, der blev sluttet 16de Marts 1774, hedder det:

„Men tørend videre skeede, meldte sig Sr. Jens Knudsen, „som fremlagde en Leye-Sæddel af Dato 14. April 1764, forsynet „med afg. Jens Klitgaards Tilstaaelse og Revers samt med Rettens „Attest om Publication og Protocollation, begge af samme Dato, og „da deraf kan erfahres, at alt, hvad her i Huuset findes, være sig „af Indboc eller Udboc, er bemeldte Sr. Knudsen tilhørende, som „af hannem til den afdøde leyet og til Brugelighed betroet Gods. „Saa formoedede hand, at samme vorder fra Registr. og Vurdering „fritaget, da han selv med Enken vil afgjøre, hvorledes med be- „meldte Gods nu for Fremtiden skal forholdes. Imidlertid bad Sr. „Knudsen, at fornæfnte Leye-Sæddel maatte vorder med Skifteret- „tens Paateining forsynet, og sig derefter tilbageleveret, som og „skeede.

„Som nu alt det forefundne Boeskab af Sr. J. Knudsen blev „vedkiendt, saa forefandtes ej viidere til R. og V. end den Sl. „Mands Gangklæder.

¹⁾ Begravet 1794.

„ . . . Og da det af forestaaende noksom erfahres, at de „vurderede ringe Effecter icke for den 3die Del kan tilstræche til „Begravelsets Bekostning, endsige til Creditorernes angivne For„dringer. . . .“

Den i ovenanførte Skifte omhandlede Jens Knudsen Strætt var gift med Jens Klitgaards Søster, Kirstine Sørensdatter Klitgaard, med hvem han formentlig kun havde én Søn, Peder Knudsen, om hvem mere under a. 6. Hun døde som Enke 13de April 1803.

Endvidere maa det formodes, at en Mad. Anne Margrethe Klitgaard, f. 1730, † $\frac{5}{1}$ 1814, der $\frac{30}{12}$ 1773 blev gift med Kjøbmand Jens Ottosen Strætt, begr. $\frac{25}{7}$ 1799, 58 Aar gl., var Søster til Jens Klitgaard. Dette Ægtepar havde en Søn, Otto Jensen Strætt, døbt 1775, † $\frac{5}{2}$ 1846, der var Kjøbmand i Nibe og senere Fattig- og Skolebud samme Sted. Han var gift med Christine Linde Guldberg, f. i N.-Sundby ($\frac{14}{11}$ 1787), hvor hendes Fader var Consumptionsforvalter.¹⁾

Som Lavværge for Jens Klitgaards Enke, Kierstine Marie Klitgaard, fungerede Christoffer Frederik Müller, Distriktschirurg i Aalborg. Da han mulig var gift med en Søster til Kirstine Marie Klitgaard, har jeg ikke villet undlade at meddele et Par Data ham vedrørende. Han var f. 1721, † $\frac{12}{8}$ 1799, gift 1760 med Ane Dorthe ^{Thomas} Pedersdatter Klitgaard, f. ca. 1735, † $\frac{7}{2}$ 1798.²⁾

„I „Jydske Efterretninger“ 1795, Nr. 85, læses Følgende: „Indsendt Spørgsmaal. — Er det billigt, at en fattig, benbruden Mand skal ligge og vente efter en Stiftschirurgus i en Tid fra Kl. $\frac{11}{2}$ slet om Natten til 2den Dags Formiddag Kl. 11, som derfor nyder Betaling. — Jens Sørensen Mørk, Skomagermester i Aalborg.“

I næste Nr. af Avisen læses: „Indsendt. — Svar paa det i Nr. 85 indførte Spørgsmaal: ne sutor ultra crepidam; Udlagt for Eders Kjærlighed: Skomager! bliv ved Din Læst! af Müller, Districtschirurgus.“

1) A. H. Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg.

2) A. H. Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg, Pag. 307.

Jens Sørensen Klitgaard og Kierstine Marie Klitgaard havde følgende Børn:¹⁾

- a. 1. Søren Jensen Klitgaard, f. 1749, † ¹⁹/₃ 1810, gift ¹⁵/₃ 1797 med Andrea Christiane Brinck (Datter af Kjøbmand Engelbrecht Brinck i Aalborg). Han var Kjøbmand og Brændevinsbrænder paa Nørregade i Aalborg, men var meget gigtsvag og solgte derfor sin store Forretning. Derefter drev han en mindre Kolonial- og Delikatesshandel ved Østerport. Efterlod sig formentlig ikke Børn.
- a. 2. Thomas Klitgaard, om hvem mere siden.
- a. 3. Jens Klitgaard, døde formentlig i ung Alder.
- a. 4. Anne Petrea Klitgaard, nærmere ubekjendt.
- a. 5. Zidsel Marie Klitgaard, gift ³⁰/₉ 1803 med Enkemand, Garvermester Adam Gotfred Møller i Aalborg. Han døde ²⁹/₁ 1813.
- a. 6. Kirstine Cathrine Klitgaard, konfirmeret 1773, gift ²⁰/₇ 1787 med Sr. Peder Knudsen i Nibe.

I „Jydske Efterretninger“ for 1798 læses følgende:

„Den haarde Skiebne, der har truffet vores Søster, „Kirstine Cathrine Knudsen, fød Klitgaard, af Nibe, og os „Undertegnede, idet at hun har mistet en kjær Mand, og vi „en god Svoger, udi afgangne Kjøb- og Handelsmand Peder „Knudsen af Nibe, der paa Hiemreisen fra Kiøbenhavn til Nibe, „havde den Maleur sidstleden 24. September om Formiddagen „Kl. 9, 4 Mile vesten for Anholt at falde over Borde, og om „endskiønt ald mulig Hielp blev brugt til Redning, dog ikke „var i Stand til at bierge ham. Vi er fuldkommen forvisset „om, at enhver som kiendte denne Retskafe beklager vor „efterladede Søsters store Tab. Vor ydmygste og ærbødigst „Regiering er derfor til alle paa dette Fahrvand sejlene „Skipperne og Skibsfolk, samt de paa den Kandt boende „Strandbeboere, om de dette døde Legeme andstændig vilde „lade begrave, og hvad Omkostninger samme maatte medføre, „os derom med Posten tilmelde, da samme til Fornøjelse skal „vorde betalt.

Aalborg og Bradsted pr. Nibe, den 31te Oktober 1798.
Søren Klitgaard, Kjøbmand. — Thomas Klitgaard, Degn,“

¹⁾ Foruden et nyfødt, udøbt Barn, begr. ²/₈ 1765.

Dette Ægtepar havde følgende Børn:

- b. 1. Jens Knudsen, døbt $\frac{2}{11}$ 1787, begr. $\frac{10}{5}$ 1788.
- b. 2. Elisabeth Christine Knudsen, døbt $\frac{2}{11}$ 1787.
- b. 3. Jens Knudsen, døbt $\frac{1}{3}$ 1789, begr. $\frac{2}{6}$ 1789.

Thomas Klitgaard, født 1755, blev $\frac{20}{9}$ 1777 immatrikuleret som Student ved Universitetet, tog Filosoficum og blev 1783 af Baron Juel til Lundbæk kaldet til Sognedegn for Veggerby og Bislev Menigheder, i hvilken Stilling han fungerede indtil sin Død $\frac{10}{1}$ 1815. Hans Gjerning som Degn bestod navnlig i at følge Præsten som Kirkesanger til begge Pastoratets Kirker, samt i Forening med Præsten catechisere med Ungdommen i Kirken, dog skulde han ogsaa, i det mindste i de senere Aar, holde Skole, men samtidig var der i de forskjellige Landsbyer i Sognene lejede Skoleholdere, der særlig om Vinteren tog sig af Børnenes Undervisning.

I Præsteembedets „liber daticus“ er anført for et Aar, at Præsten havde catechiseret 14 Gange og Degnen 8 Gange.

Han skal have været en baade myndig og anset Mand, der førte Omgang med Egnens Honoratiore. Endnu skal anføres, at han vaccinerede sine Børn. Hans Degnegaard i Bradsted havde ca. 2 Tdr. Hartkorn.¹⁾

Paa Veggerby Kirkegaard findes hans Grav, dækket af en Sten, som hans Søn, J. C. B. Klitgaard, lod anbringe et halvt Hundrede Aar efter Faderens Død. Hans Enke flyttede 1823 til Aalborg.

Thomas Klitgaard var første Gang gift med Hede-
vig Sophie Bang, der døde $\frac{2}{4}$ 1800 efter $13\frac{1}{2}$ Aars

¹⁾ For en Del af disse Oplysninger skylder jeg Hr Lærer Rasmussen i Bradsted min Tak.

Ægteskab.¹⁾ Hvem hun var, og hvor hun var fra, er mig ubekjendt. Ægteskabet var barnløst.

Hans 2den Hustru var Sophie Amalie Behmann, f. 1776, † 1829 i Aalborg, med hvem han havde følgende Børn:

1. Jens Carl Bang Klitgaard, f. $\frac{1}{3}$ 1802, † $\frac{26}{10}$ 1877.
2. Hedevig Sophie Christine Klitgaard, f. $\frac{6}{12}$ 1804, † $\frac{20}{3}$ 1877.
3. Johannes Julius Klitgaard, f. 1806, † $\frac{21}{1}$ 1834.
4. Søren Klitgaard, f. 1807, † 1861.
5. Frederik Caspar Klitgaard, f. 1809, † $\frac{3}{10}$ 1891.
6. Christian Klitgaard, f. 1811, † $\frac{15}{6}$ 1867.

Angaaende Sophie Amalie Behmanns Slægt fremføres følgende:

Hendes Farfader var Johan Jørgen Henriksen Behmann, f. $\frac{6}{9}$ 1706 paa Lykkesholm i Ellested Sogn. Var først Præst i Herringe, senere i V.-Skjerninge. Han døde $\frac{12}{5}$ 1745.

Gift 1ste Gang med Amalia Christiana Christensdatter Wintherberg af Saxkjøbing, † $\frac{3}{3}$ 1742²⁾, 2den Gang (1742) med Karen Wichmand.³⁾ Foruden

1) „Jydske Efterretninger“ $\frac{27}{1800}$.

2) 1742, 9de Marts „blev min udj Live Høy-Elskelige, fromme, fornuftige og exemplarisk gudfrygtige Hustrue, Amalia Christiana Wintherberg, begravet udj Kirken under Skriftestoelen mod muuren Ved siden mod Alteret sammesteds begiærer icg. mine efterlevende vilde lade mig begrave. Hun døde d. 3. Martij Kl. 1 Eftermiddag i min Eraværelse efter 5 fierdings Aars udstandne Svagthed, efterlod mig 3 umyndige Sønner, af hvilke den ældste var 5 Aar. Som vi her vare samlede til eet huus og een boelig, saa Gud lade os hiset samles til een himmel og herlighed.“ (V.-Skjerninge Kirkebog.)

Om hendes Afstamning, se Stamtavlen paa sidste Side.

3) F. 1722, † 1779, Datter af Jørgen Hansen Wichmand og Maren Nicksdatter Basse, Præstefolk i N.-Lyndelse (Wiberg). Hun blev efter Behmanns Død gift med hans Efterfølger i Embedet, Laurids Cruchow, f. 1721 i Skanderborg; med ham havde hun følgende Børn: 1. Friederich Christian, f. $\frac{9}{10}$ 1747, † 1823 i Kjøbenhavn. Cand. theol. 2. Jørgen Wichman, f. $\frac{10}{10}$ 1748. 3. Niels, f. $\frac{12}{2}$ 1751.

et Barn, som i Juni 1738 døde paa Bejerholm, havde Johan J. H. Behmann 3 Sønner med sin første Hustru og 1 Søn samt 2 Døtre i sit andet Ægteskab. Af disse vides ikke Navnet paa en Søn af første Ægteskab. De øvrige ere:

1. Carl Friederich Behmann, f. 1737, se nedestaaende.
2. Henrich Behmann, døbt $\frac{3}{12}$ 1739, gift med Amalie Egeberg, Toldkontrollør i Christiania, omtalt i Fru Dunkers Bog: „Gamle Dage“.
3. Amalia Christiana Behmann, hjemmedøbt $\frac{1}{10}$ 1743, † ugift hos sin Mosters Mand, Pastor Føns, i Ollerup Præstegaard.
4. Maren Behmann, døbt $\frac{26}{1}$ 1745. blev gift i Middelfart.
5. Johan Jørgen Behmann, f. $\frac{24}{11}$ 1745, Catechet og Klokker i Middelfart.

Carl Friederich Behmann, f. 1737, blev Student 1755 og Cand. theol. 17. Febr. 1762 med Non. Efter at have været Catechet i Kjøbenhavn (Wiberg: „ad ædem præsidii Havniensis“) blev $\frac{7}{7}$ 1773 kaldet til Sognepræst paa Drejø. „Blev indsat Dom. 18. p. Trin. (d. $\frac{10}{11}$)“; forblev Vinteren over i Ollerup i min Formands Sted og antog mit Kald selv 1774 Dom. Misericord. (d. $\frac{17}{1}$)“. (Drejø Kirkebog.) Gift $\frac{1}{7}$ 1774 med Johanna Juliane Struch af Øster-Skjerninge.

Han skal have været en meget dygtig Præst, ja, omtales af Beboerne som den dygtigste, Øen har haft. $\frac{28}{4}$ 1772 var han Øjenvidne til Strucses og Brandts Henrettelse paa Østerfælled ved Kjøbenhavn.

Han døde paa Drejø og blev begravet i Kirken d. $\frac{23}{5}$ 1788.

Skoleholder paa Falster. 4. Charlotta Sophia, f. $\frac{9}{10}$ 1753, gift med Sr. Henrich Bang i Middelfart. 5. Johan Ernst, f. $\frac{24}{12}$ 1754.

(V.-Skjerninge Kirkebog.)

Hans Hustru var af gammel fynsk Præsteslægt, og følgende anføres om hendes Familieforhold (Kilderne ere: „Wihergs Præstehistorie“, „Personalhistorisk Tidsskrift“ samt nogle Meddelelser fra Rigsarkivet og Genealogisk Institut):

Jesper Hjerresen Juul (Søn af Kjøbmand Hjere Jespersen i Odense), Præst i Marslev, † 1713, gift $^{12}/_{11}$ 1690 med Elisabeth Frederiksdatter Pultz ¹⁾ (f. 1666?, † 1719, begr. $^{21}/_{11}$), havde en Datter, Ida Sophie Juul, der $^{13}/_{12}$ 1714 blev gift med Hans Johansen Struch, Præst paa Drejø og senere i Marslev (f. i Svendborg $^{13}/_{11}$ 1675, † $^{8}/_{11}$ 1742; Faderen Johan Pedersen var Tolder i Svendborg, Moderen hed Bodil Hansdatter).

I dette Ægteskab var 8 Børn, af hvilke en Søn,

Frederik Caspar Hansen Struch, f. $^{15}/_{7}$ 1720 (paa Drejø), blev Præst i Ø.-Skjerninge, hvor han døde 1795. Han var gift med Sophie Magdalene Cabott, Datter af kgl. Kok C., af fransk Herkomst. I dette Ægteskab var

1) Hun var formentlig Datter af Friederich Puls, som 1657 var Regimentskvartermester i Detlev Ahlefeldts Rytterregiment og 1667 og 1672 Kaptajn i det slesv.-holst. nation. Reg. I Suhms Saml. I. (Bircherods Saml. af odensiske Lærde', saa vel som hos Wiherg o. fl. St. anføres, at hun var en Søsterdatter af Generallieutenant Hans Løwenhjem; dette er formentlig urigtigt (Oplysn. fra Hr. S. Elvius), men hendes Broder, Henrik, var gift med Løwenhjelm's Steddatter, Mette Sophie Schade. Hun havde to Erødre, nemlig Henrik Christoffer v. Pultz, Oberst, Herre til Kjølborg og Elinggaard, og Hans Frederik v. Pultz, f. 1655 i Holsten, 1677 Kornet ved 1. sjæll. nation. Rytter-Reg., naturaliseret 1693, død $^{1}/_{7}$ 1714. Oberst, Herre til Rygaard.

Ifølge en Optegnelse af sidstnævntes Svigerdatter, Fru Pultz, født Baronesse Gyldenkrone, stammer Slægten Pultz fra Irland: i en Præste-Indberetning („Personalhistorisk Tidsskrift“, 3. Bind) angives den at være en sachsisk Adelslægt. I Slaget ved Lund 4. Decbr. 1676 faldt Ritmester Thomas Puls, som alt 1657 var Løjtnant af Artilleriet, senere ved Garden til Hest.

Ved Mandtallet 1717 til Krigsstyr og Kopskat taxeredes Elisabeth Pultz til 25 Rdlr.

der flere Børn, bl. a. Døtrene Johanna Margaretha, Else Frederica og Johanna Juliana, hvilken sidste, som oven for anført, blev gift med C. F. Behmann.

I sit Ægteskab med Behmann havde hun 4 Børn, nemlig:

1. Johan Jørgen Behmann, døbt $1^1/4$ 1775.
2. Sofia Amalia Behmann, døbt $1^1/12$ 1776, gift ca. 1801 med Sognedegn Thomas Klitgaard.
3. Frederica Catharina Behmann, døbt $2^2/6$ 1780, gift med Proprietær C. Quist paa Lundhoff.
4. Dorothea Behmann, døbt $30^1/1$ 1786, gift $22^2/9$ 1805 med Møllersvend Johan Jørgen Rasmussen af V.-Skjerninge, † $5^1/1$ 1834. Hun døde $28^2/6$ 1855. 5 Børn.

Johanne Juliane Struch blev $26^2/10$ 1801 gift 2den Gang med Søren Jensen, Møller i V.-Skjerninge.

Angaaende Thomas Klitgaards og Sofia Amalia Behmanns Børn følgende:

1. Jens Carl Bang Klitgaard, f. $1^1/3$ 1802, † $26^2/10$ 1877¹⁾, gift $18^2/2$ 1827 med Christiana Brix, f. $2^1/5$ 1799, † $10^1/3$ 1870. Kjøbmand i Blokhus.

Om hans Hustru og deres Efterkommere se „Stambog for Efterkommere af Mogens Brix og Karen Pedersdatter Lassen“.

2. Hedevig Sophie Christine Klitgaard, f. $6^1/12$ 1804, † $20^2/9$ 1877, kom i meget ung Alder til Lundhoff, hvor hun blev opdraget af sin Moster, Fru Quist, der ingen Børn havde. 1833 blev hun gift med Proprietær Chr. Lewring, f. 1804, † $1^1/12$ 1859, Forpagter af Kjærs Mølle ved Aalborg, senere Ejer af Lundhoff.

¹⁾ I „Aalborg Stiftstidende“, Nr. 265 i 1877, omtales i Anledning af hans Død den af ham og Hustru udviste store Gødgjørenhed, saa vel mod Fattige som mod skibbrudne Søfolk.

Med ham havde hun følgende Børn:

- a. 1. Carl Quist Lewring, f. $21/4$ 1834, † $11/2$ 1866. Løjtnant i Unionsarmeen i Amerika.
 - a. 2. Anna Lewring, f. 1835, † 1838.
 - a. 3. Sophus Frederik Behmann Lewring, f. $19/7$ 1837, gift $30/10$ 1868 med Ellen Margrethe Hedevine Christine Albinus, f. $6/8$ 1836. Ejer af Thorsager pr. Viborg, Inspektør ved „Søvang“ pr. Højslev.
Børn: b. 1. Carl Quist Albinus Lewring, f. $1/11$ 1869, † $23/1$ 1872.
b. 2. Carl Albinus Lewring, f. $7/1$ 1872.
b. 3. Peter Bie Lewring, f. $7/9$ 1876.
 - a. 4. Anders Sandø Ørsted Lewring, f. 1839, † 1846.
 - a. 5. Julius Klitgaard Lewring, f. $31/5$ 1842, gift $8/5$ 1872 med Conradine v. Holstein, f. $9/12$ 1837. Cand. pharm., Løjtnant, Telegrafist; (E. M.²), Kjøbenhavn.
3. Johannes Julius Klitgaard, f. 1806, † $24/1$ 1834, gift med Karen Schmidt, f. i Arendal 1799, † i Aalborg Hospital $15/3$ 1872. Murer i Aalborg.
Børn: a. 1. Tobine Klitgaard, f. $10/3$ 1831. Hospitalet i Aalborg.
 4. Søren Klitgaard, f. 1807, † $10/7$ 1861, gift med Christine Vexø af Nibe. Kjøbmand i Nibe, hvor han drev en betydelig Forretning, fallerede under Handelskrisen 1857, fik derefter en lille Forretning i Brovst, hvor han døde i meget smaa Kaar, nedbrudt paa Sjæl og Legeme.
Børn: a. 1. Thomas Klitgaard, Smed, død.
a. 2. Christian Klitgaard, Smed, død.
a. 3. Carl Klitgaard, gift, Husmand i Vedsted pr. Aabybro.
a. 4. Sine Klitgaard, gift med Barber Farenholz i Aalborg. Mange Børn
 5. Frederik Caspar Klitgaard, f. 1809, † $8/10$ 1891. Gik i Skole i Nibe, hvor han i sit 14de Aar var Nr. 2 i 2den Klasse og havde Vedtegning: „Naturligt Anlæg: godt; Opførsel og Flid: meget god“; kom efter Konfirmationen

1823 i Lære hos Guldsmed N. Hiorth i Aalborg, hvor han forblev i 7 $\frac{1}{2}$ Aar; 1836 tog han Borgerskab i Nibe som Guld- og Sølvarbejder; blev senere noget aandsvag og opholdt sig en Tid hos Familien i Blokhús. Han boede derefter en Aarrække i Aalborg Hospital, hvor han døde. Han var ugift.

6. Christian Klitgaard, f. 1811, † $\frac{15}{6}$ 1867, gift med Nielsen. Forvalter paa Vorbjerggaard, Forpagter af Vadumtorp, Ejer af Bundgaard i Jetsmark Sogn og sidst af Birkelse Mølle i Aaby Sogn.

Børn: a. 1. Christian Klitgaard, Landmand, boede sidst i Lindholt ved N.-Sundby, var gift og havde 4 Børn.

a. 2. Henrik Klitgaard, lærte Handelen, senere Kostefabrikant i Aalborg, gift, 4 Børn.

J. C. B. Klitgaard begyndte sin Virksomhed i Blokhús den 1ste November 1826; det var for saa vidt et heldigt Tidspunkt, som der da begyndte en ny Æra for Vestkysthandelen, som paa Grund af den ødelæggende Krig 1807—14, Norges Fraskillelse og Statsbankerotten var fuldstændig stagneret.

Klitgaard havde lært Handelen i „Boden“ i N.-Sundby, hos hvis Indehaver, Agent Galster, han var i 11 Aar. Her havde han faaet en bedre merkantil Uddannelse end hans Samtidige blandt Strandhandlerne, og den bidrog naturligvis til, at han senere kom til at indtage en temmelig fremskudt Stilling blandt disse. I N.-Sundby var han bleven forlovet med sin Hustru, Christiana Brix, der ofte opholdt sig i Huset hos Herredsfogden, Spies.

I én Henseende endnu blev hans Ophold i N.-Sundby af Betydning for ham; her sluttedes nemlig et fast Venskab mellem ham og hans Medtjener hos Galster, J. C. Bondrup, en Søn af Chr. Nielsen Bondrup, hvis Fader, Niels Christensen Bondrup, havde været Kjøbmand i Blokhús. Dette Venskab varede ved i hele Livet.

Da Klitgaard begyndte Forretningen i Blokhús — Butiken

var i den søndre Ende af det gamle Vaaningshus —, var det i mindre Stil; han drev ikke Skudehandel, da dette var Svigerfaderen forbeholdt, og hans meste Omsætning var med Kolonialvarer, Isenkram og desl., men tillige købte han Kreaturer, Smør, Korn og andre Landbrugsprodukter, hvilke han saa dels udførte med Svigerfaderens Skibe og dels solgte til ham eller de Handlende i Løkken. Hvilken Adkomst K. havde til at drive almindelig Kjøbmandshandel i Blokhus, er mig ubekjendt. Handelen var jo privilegeret indtil 1857, og først efter 1840 fik nogle Skudehandlere Ret til at drive Kjøbmandshandel, hvilket hidtil havde været Kjøbstæderne forbeholdt. Skudehandlerne maatte kun handle med grove Varer, som Jern, Salt, Tømmer, Tjære, ialt 7 Dele. Jeg formoder derfor — med temmelig stor Sikkerhed —, at Klitgaard har drevet Handel uden nogen Bevilling som en Slags Filial af Mogens Brix' Forretning, hvilken dog heller ikke maatte føre andet end Skudehandlerartikler.

Da saa Mogens Brix døde 1831, efter at have handlet i Blokhus siden 1. Maj 1800, maatte der gjøres noget. Klitgaards Forretning var da bleven temmelig betydelig, og mellem Baltzer Brix, der overtog Faderens Forretning, og Klitgaard var Forholdet ikke saaledes, at K. kunde være afhængig af Brix, hvad Handelen angik. K. søgte derfor om Bevilling til Skudehandel, hvilken blev ham tilstaaet ved Kancelliskrivelse af $10/5$ 1831. Ordningen mellem K. og Baltzer Brix blev saaledes, at Brix skulde handle med grove Varer, navnlig Tømmer, medens K. skulde have den egentlige Butikshandel. Denne Aftale blev dog ikke ved Kraft ret længe, thi Brix begyndte snart at gaa Klitgaard i Næringen, hvoraf Følgen blev, at Klitgaard strax etablerede Tømmerhandel, i hvilket Øjemed han anskaffede sig Dæksbaaden „Neptunus“, der endnu er hjemmehørende i Blokhus. Den er bygget 1803 i Norge og sejlede i over 50 Aar mellem Blokhus og Norge.

Blandt de Artikler, Klitgaard handlede med, spillede Brændevinen en væsentlig Rolle. Som bekjendt havde Bønderne tidligere selv tilvirket deres Forbrug af Brændevin, men dette var bleven forbudt af Regeringen. Ikke desto mindre vedblev mange Bønder dermed, og skjøndt det i Opdagelsestilfælde med-

førte høj Straf, fortsattes Brændingen til henimod Midten af indeværende Aarhundrede. Forbudet var selvfølgelig Vand paa Kjøbmændenes Mølle, idet Bønderne, naar de ikke selv brændte, vare henviste til at tage deres Forbrug hos disse. Kjøbmændene deltog derfor i Bestræbelserne for at faa Brændevinsbrændingen afskaffet, og for sin Virksomhed i den Retning blev Klitgaard, efter Sigende, tilbudt Kammerraadtitlen, hvilket Tilbud han dog afslog med Begjæring om, at han i Stedet for Titlen maatte faa udvidet Handelsret, og dette blev ham tilstaaet 1843.

For lettere at faa Oversigt over Klitgaards mangesidede Virksomheder, henføres Meddelelserne derom til en af følgende Overskrifter, hvor der saa i korte Træk anføres, hvad der kan være af Interesse for hans Efterkommere. Disse Meddelelser ere for største Delen uddragne af J. C. B. Klitgaards efterladte Papirer, navnlig Kopibøger. For Tidsrummet 1826—1844 savnes dog Kopibøger, hvorfor kun enkelte Oplysninger anføres for disse Aar

Handelsforhold.

1838. Udførte Klitgaard for 18,800 Rdlr.
 1839. " " for 20,300 Rdlr. 12 Norges-, 2 Englands- og 1 Antwerpensrejse.
 1840. " " for 29,700 Rdlr. 18 Rejser paa Norge og England.
 1843. " " for 23,400 Rdlr. 19 Rejser paa Norge og England.
 " Fik Klitgaard udvidet Handelsret, dog skulde han købe sine Kolonialvarer hos Kjøbstædernes Handlende, hvilket naturligvis langt fra blev overholdt.
 1844. Kjøber Sluppen „Marie“, der strax gaar til England.
 " K. var i Kompagni med Broderen, Søren, om Forretningen i Nibe, men nærmere derom ikke funden. (K. skriver „vor Forretning i Nibe“.)
 1846 K. har Blanco-Credit paa 200 Lstrl. hos Armstrong & Co. i Newcastle og paa 8000 Mk. hos A. Knudes Nachfolger i Hamborg.
 " K. solgte i Aarets Løb 50.000 Potter Brændevin fra sin Butik.
 " 2 Personer fra Lønstrup have udstedt falske Vexler, hvoraf nogle bar Klitgaards Navn. En Mand ved Navn Hunderup i Hjørring havde for et Honorar af 1 Daler skrevet Vexlerne for dem. Politiet tog Hunderup og den ene Bedrager, den anden gik til Sø i en Pram og kom til Amerika efter at være optaget af et Skib.
 1848. Som Følge af Krigens Udbrud stor Pengekrisis; over 20 Huse i Kjøbenhavn fallere. Rygtet fortæller, at Klitgaard er i Vexelaffærer

- med Mægler Kelp i Aalborg til et Beløb af 150,000 Rdlr., hvilket K. dog beuægter Rigtigheden af. K. har 11,000 Rdlr. udestaaende i Bogfordringer og mangler Penge i denne vanskelige Tid.
1848. ^{9/11}: Klitgaards nye Jagt „Birgitte“, som han har ladet bygge i Norge, kommer paa Rheden; den afgaar strax til England, men gjør en meget uheldig Rejse, hvorved K. taber 2100 Rdlr.
1849. I April Maaned synker en Jagt i Drammens Fjord med en uussureret Ladning Smør, hvorved K. taber 1000 Rdlr.
1850. K. faar Tilladelse til at handle med Manufakturvarer, hvilket endnu ingen anden paa Landet havde Ret til.
1851. Dampskibsfarten mellem England og Thisted gennem Limfjordens vestlige Udløb begynder. K. ønsker at sælge Jagten „Birgitte“, der mest har sejlet paa England; skjøndt den har kostet 3000 Rdlr., maa den sælges for 2000.
1852. K. kjøber i Løkken Sluppen „Margrethe“.
- „ K. gjør Forsøg med Export til England af usaltet Smør, hvilket faar et uheldigt Udfald. Smørret skulde gaa med Dampskib fra Thisted til England; der er for lidt Vand i Kanalen, og Dampskibet kan ikke tage det med. Smørret føres saa pr. Vogn til Klitmøller, og Sluppen „Margrethe“ indlader det her for at føre det til England; forskjellige Kalamiteter støde til, og den maa gaa tilbage til Blokhus. K. taber derved 4000 Rdlr.
- „ K. spekulerer i Korn og kjøber Byg paa Københavns Børs, hvorved han lider Tab.
- „ ^{29/8}: K. søger Akkord med Kreditorerne, byder 50 %. Klitgaards Hustru bliver syg. 2 Mænd tilbyde pekuniær Hjælp (Niels Spillemand og Lars Ribergaard. Akkordforslaget anbefales af S. A. Jacobsen, S. Levinsen og Chr. Larsen, Aalborg.
- „ 2 Mænd søge Tilladelse til at drive Skudehandel i Blokhus. K. ønsker, at de faa Tilladelsen, da han derved vil blive i Staud til udelukkende at kunne drive Butikshandel og overlade Handelen med de 7 Skudehandlerartikler til Supplikanterne.
- Bevillingen blev antagelig nægtet.
1853. ^{9/1}: K. overgiver sit Bo til Skifteretten.
- „ ^{1/2}: K. begynder paany at handle; faar mod Kautions udleveret for 3000 Rdlr. af Boet, deri iberegnet „Neptunus“.
- „ Tietgen kommer til Blokhus som Rejsende for Hald & Rahr i Manchester, lover at virke for, at K. snart kan faa sit Bo udleveret.
- „ Boet giver 40 % for Vexelgjæld og 25 % for Boggjæld.
- „ ^{18/12}: K. faar Boet udleveret til fri Raadighed. (K. var i Fyrrerne Ejer af ca. 70,000 Rdlr.; ved Standsningen var Deficit ca. 8000 Rdlr.
1854. } Klitgaards Forretning kommer igjen i god Gang, og hvad han tjener, udbetaltes til Kreditorerne ved Fallitten.
1855. }
1856. }

1857. Frygtelig Krisis i Handelsverdenen. Søren Klitgaard i Nibe fallerer. K. er i Vexelaffærer med Hamborgerhuse og frygter ogsaa at maatte standse, slipper dog nogenlunde helskindet derfra.
- ” Næringsloven træder i Kraft; Handelen frigives; Høkerne tage Konkurrencen op med de gamle Kystforretninger
1859. Handelen i Blokhus er gaaet tilbage paa Grund af de mange Høkere i Omegnen.
1863. Smørhandelen enorm; paa én Dag leveres i Butiken ca. 1500 Pfd.
1866. K. overdrager Forretningen til sin Søn, N. B. Klitgaard.

I Aarene 1838 – 66 ejede Klitgaard for længere eller kortere Tid følgende Skibe: „Neptunus“, „Sofie Amalie“, „De tvende Søstre“, „Birgitté“, „Marie“ og „Margrethe“; de ladede fra 120 til 500 Tdr. Byg og sejlede paa Norge, England, Hamborg, Altona og Stettin, foruden paa Steder her i Landet. Desuden fragtede han en Mængde norske Skibe.

Af langt borte boende Handelskunder i disse Aar kunne nævnes: Herregaardene Odden, Aastrup, Hæstrupgaard, Birkelse, Hvolgaard, Bratkov, Børglumkloster, Aagaard, Lundergaard, Kjettrupgaard, Asdal, Mosegaard og Linderumgaard.

Offentlige Anliggender.

- 1831? K. blev Strandfoged.
1844. K. er Forligskommissær.
- ” K. er Opsynsmand ved Befordringsstationen i Blokhus.
- ” K. er Sogneforstander, men søger om Fritælgelse.
1845. K. er Strandingskommissionær.
1847. K. er Medlem af Valgbestyrelsen for Stændervalgene.
- ” K. søger at faa en Læge til Blokhus, hvilket lykkes for en kort Tid.
1848. K. arbejder for at faa en jysk Skibsassuranceforening oprettet: den dannes i Randers, og K. bliver dens Repræsentant for Vestkysten og Vendsyssel.
1852. K. arbejder for at faa afholdt et Marked i Blokhus, hvilket lykkes.
- ” K. arbejder for at faa Session afholdt i Blokhus, hvilket lykkes.
- ” K. arbejder for at faa en Redningsbaad til Blokhus og paataler Bestyrelsens Smøleri.
- ” K. arbejder for at faa en Havn ved Hirtshals, forskaffer sig en Plan af Havneanlægget ved Plymouth, lader foretage store Undersøgelser og desl. Kjøber Gaarden Lilleheden for 3200 Rdlr. og 1000 Rdlr. til, hvis der bliver Havn. En Mængde formaaende Personer inviteres til at bese Forholdene ved Hirtshals, og K. viser sig som en splendid Vært. Ved Herredsfoged, Rigsdagsmand Ammitzbøll lod K. indbringe et Lovforslag om Havnens Anlæggelse, men det blev anmeldt for sent til at blive behandlet i den indværende Samling. Forholdenes Udvikling (Føllittén) medførte, at K. ikke senere gjenoptog Sagen.

Andre Forhold.

1844. K. bygger sit store Vaaningshus og Gjæstgiveriet „Nordsøen“ med Bageri. Hans Hustru forestaar Byggeriet, da han selv er bortrejst.
 „ K. og Datter var om Sommeren i Carlsbad, hvor K. brugte Brøndkur for Leversyge; kommer hjem i Juli Maaned.
1845. ^{16/12}: Strander ved Blokhuis den hollandske Kuf „Hendrika Catharina“, ladet med Byg. Ved Redningsforsøg omkommer 7 af Bjergerne. Efter flere forgjæves Forsøg bliver Skibets Besætning hjerget.
 „ I Vinteren 1845—46 skete Indbrud paa Klitgaards Kontor, hvor der blev stjaalet en Del.
1846. Der rettes Opfordring i „Aalborg Avis“ om at understøtte de ved Redningsforsøget ^{16/12} omkomne Bjergeres Efterladte. Kongen skjænker 350 Rdlr.
 „ ^{30/11}: K. forærer Kronprins Frederik en Kube Bier (K. havde Bier i Glaskuber paa sit Kontor). Med Bierne sender han følgende Skrivelse:

„Hans kongelige Høihed Kronprinds
 Frederik Carl Christian,
 Odense.

Næst at takke Dem for den Glæde og Ære. De beviste mig ved paa Deres Rejse fra Birkelse til Hjørring at bære mig med Deres Nærværelse i mit Huus, giver jeg mig den Frihed ifølge Tilladelse herved at sende Dem — med Skipper Hansen af Odense — Bierne i Glaskuben, haabende at samme maa komme i god Behold til Dem.

Jeg haaber, der hos Dem ere Folk, som kjende Biernes Behandling, og jeg har desangaaende blot at gjøre opmærksom paa, at Flyvchullet om Vinteren maa være tilstoppet i den ydre Ende med lidt kort Høe som dog ei maa være tættere, end at Bierne derigjennem kunne have lidt Luft, dette aabnes i Marts Maaned, naar Sneen er borte og Veiret godt. Bierne flyve da ud og ernære dem selv.

Naar De igjen bærer de Dem hengivne Vendelboer med Deres Nærværelse, vilde det uendelig glæde mig, om De igjen vilde se ind til

Deres underdanigst hengivne

J. C. B. Klitgaard.“

1847. Dyrtid i Danmark og Norge. Rug koster her i Landet 12 a 15 Rdlr., Byg 8½ Rdlr. pr. Tønde, Smør 24 Sk., Flæsk 16 Sk. pr. Pd. I Norge forlanger K. 10 Specier for Gryn, 5 Specier for Byg pr. Td.
1848. Slavekrigen.

^{31/3} 1848 kom en Karl fra Løkken, der havde været i N.-Sundby, ridende til Blokhuis med Hilsen fra sin Husbønd, Søren Jensen, Kjøbmand i Løkken, og Brev fra Agent Galster i N.-

Sundby, at Slaverne vare brudte ud af Rendsborg Tugthus og nu skjændende og brændende drog op igjennem Jylland. I Blokhus kom Alle i travl Virksomhed. Klitgaard lod ved ridende Bud alle i Omegnen værende Smede sætte i Arbejde med at smede Spyd, Andre skar Stænger til, og i Løbet af faa Timer blev forfærdiget en Mængde. Anførselen af de bevæbnede Folk overtog Krigsassessor Boncke fra Blokhus Mølle, og Næstkommændrende blev en gammel Bagersvend Schmidt, som havde været med de danske Hjælpetropper i Frankrig. Derefter udsattes der Forposter langs Stranden og Landvejen; de paa Vejen vare beredne, og Kjæden havde sin yderste Station i Aabybro. I Hune Kirketaarn, hvorfra der haves en vid Udsigt over Eggen ad Aalborg til, blev der sat Vagt, som skulde gjøre Allarm med Klokken, naar noget fjendtligt viste sig. Til Hjøring blev der afsendt Stafet fra Herredskontoret. Paa Gjæstgivergaarden vare samtlige Honoratiorene forsamlede oven paa i Salcn og i det østre Gavværelse. Om Aftenen lyder Kirkeklokken, og man venter hvert Øjeblik at se Fjenden, men det opklares, at Vagten i Kirketaarnet havde haft Syner. Se nærmere Lønb. Friis: „Den jyske Slavekrig“, hvori findes et af Klitgaard udstedt Opraab til Beboerne i Løkken.

1848. Oprøret i Holstøn begynder; stor Enthusiasme blandt Befolkningen i Vendsyssel. K. skjænker en Hest til Armeen. Hans Kontor er fuldt af Strømper og Klædningsstykker, der ere indkomne som Gaver til Soldaterne. Oprørerne rykke op gjennem Jylland. „Nep-tunus“ bliver liggende paa Rheden, for at K. og Familie dermed kan flygte til Norge, hvis Fjenden skulde besætte Vendsyssel.
1850. 11/11: Et Skib strander om Natten ved Blokhus og ituslaas strax; Besætningen omkommer, og K. kommer om Morgenen til Stranden og ser Ødelæggelsen.
1852. I Februar stort Bal paa Gjæstgivergaarden „Nordsøen“, hvilken K. da selv drev.
- Under Festen blev afsungen en i Dagens Anledning forfattet Drikkevis, „Skibbruddet i „Nordsøen“, af J. C. Larsen (Substitut-Larsen), der findes i hans „Efterladte Skrifter“ ved N. Winther.
- „ 12/2: Klitgaard og Hustru holde Sølvbryllup under stor Deltagelse.
- „ Kolera raser i Aalborg om Sommeren. P. Brix med Familie opholder sig i den Tid i Blokhus.
1855. K. udtaler, at han ikke tror, Blokhus egner sig til Badested.
1861. K. gjør Forsøg med Anlæg af Karpelamme.
1863. K. gjør en Rejse til Nibe. Bradsted og Viborg for at tage Afsked med gamle Minder; føler sig syg paa Legeme og Sjæl.
1864. Krigen udbræder, Prøjserne besætte Jylland, komme til Blokhus; K. rejser til Stavanger for at undgaa Synt af Fjenden.
- 1864-65. K. syg paa Legeme og Sjæl; Asthma, Koldfeber og Melankoli.

1866. K. rejser til Aalborg for at gjenmemgaa en Kjødkur for tiltagende Fedme, boer dels dér og dels i Blokhus; afstaar Forretningen til sin Søn, N. B. Klitgaard, mod en aarlig Afgift.

Landbrugsforhold.

1846. K. køber af Madame Hastrup paa Lundergaard Stedet Brohuset paa Grænsen af Jetsmark og Hune Sogne, holder dér ca. 14 Køer og foretager her forskellige Experimenter paa Landbrugets Omraade.
 „ K. anskaffer sig en Tromleharve.
 „ K. anskaffer sig en Tyr og en Kvie af Ayrshireracen.
 „ K. erhverver sig store Strækninger Tørvemose i Hune Sogn.
 1847. K. anskaffer engelske Racefaar.
 1848. K. gjør Forsøg med Lupiner.
 1852. K. anskaffer engelske Racesvin.
 „ Forsøger at indføre Dyrkning af Spergel i England og Norge.

Efter at K. havde afstaaet sin Forretning, havde han Bolig i det gamle Vaaningshus; selv boede han en stor Del af Tiden i Aalborg, hvor han drev nogen en gros-Handel med Smør. Hans Hustru døde (af Apoplexi) i Blokhus den $10/3$ 1870. K. var i Aalborg, men naaede at komme hjem, inden hun døde. Senere boede K. i Hals, hvor han døde $26/10$ 1877; hans Lig blev ført til Blokhus og blev under stor Deltagelse fra Nær og Fjern begravet i Familiegravstedet paa Hune Kirkegaard.

Klitgaard var i mange Henseender foran sin Tid og var dertil en meget virksom Mand; naar han desuagtet fik saa lidt ud af alle sine Planer, maa Grunden søges i, at han ikke kunde koncentrere sig om en enkelt. Han havde fuldt op at gjøre med sin Forretning, men anvendte dog sin Tid paa mangeartede Experimenter, ligesom ogsaa de offentlige Hverv lagde Beslag paa en Del af hans Tid, og derved naaede han ikke synderlig andet Udbytte af sit Arbejde end Erfaring.

Da disse Meddelelser udelukkende ere skrevne for J. C. B. Klitgaards og Hustrus Efterkommere, af hvilke en stor Del har kjendt dem personlig, vil jeg ikke forsøge at give nogen Karakterskildring af dette Ægtepar, men jeg maa dog anføre, at baade Klitgaard og hans Hustru vare udprægede Personligheder. For hans Vedkommende faa vi et Indtryk deraf ved det,

der foran er meddelt om hans Virksomhed. Angaaende hans Hustru, der maaske var den ejendommeligeste af de to, bringe de efterladte Papirer ikke mange Oplysninger, men til Gjen-gjæld har Traditionen saa meget mere at fortælle om hende, hendes Godgjørenhed og Hjælpsomhed, hendes Virksomhed som et Stykke af „en klog Kone“ og endelig om hendes Myndighed. Hvor hun syntes, det gjordes Behov, sagde hun sin Mening rent ud, og gjaldt det om at udtale en eller anden Misbilligelse, gav hun den uden Personsanseelse.

Lille og spinkel af Væxt besad hun et stort Mod, en stærk Villie og en ualmindelig Energi. Disse Egenskaber gjorde sig gjældende i Stort som i Smaat. Da saaledes nogle Søfolk fra en Stranding sloges, gik hun dem resolut imellem og ud-skjældte dem, og skjøndt de ikke forstode et dansk Ord og hun ikke deres Sprog, bøjede de sig for hendes myndige Op-træden; hun trøstede og opmuntrede en grædende Herredsfoged, da Slaverne ventedes i 1848; hun vaskede fremmede Folks Børn, hvis hun saa dem gaa skidne omkring, og hun uddelte Prygl, hvis hun syntes, de trængte dertil. Kort sagt, hun maatte regnes med til den lokale Øvrighed.

En gammel Mand har fortalt mig, at da han den 16/12 1845 vilde gaa ned til Stranden for at tage Forholdene i Øjesyn (ved en ulykkelig Strandingsaffære, hvorved 7 af Bjergerne omkom), mødte han Madammen. Hun sagde saa: „Der har Du ikke noget at gjøre, Peder, der er sket Ulykke nok i Dag, gaa Du kun hjem igjen.“ Og skjøndt Manden da var en Snæs Aar, og Fristelsen til at komme til Stranden naturligvis var stor, var den tilvante Lydighed mod Madam Klitgaard dog større, han vendte om og gik hjem.

I „Erindringer fra min Barndom og Ungdom“ fortæller Digteren Hostrup, at han paa en Rejse i Jylland kom til Blokhuse, hvor Kjøbmand Klitgaard modtog ham med aabne Arme, og „i hvis prægtige, joviale Kone jeg fandt Forbilledet til Madam Mortensen i „Tordenvej““.

Om Klitgaard siger Goldschmidt i sin „Dagbog fra en Rejse i Vendsyssel“, at „skjøndt han er en lille Mand, er der noget storskaarret ved Alt, hvad han tager sig for“.

Forinden vi slutte, kan det maaske være af Interesse at tilføje et og andet om Forholdene i Blokhus i Tiden 1840—50.

Efter at K. i 1844 havde bygget sit nye, store Vaaningshus, blev det gamle Vaaningshus benyttet til Lagerrum. I det vestre Hus var der forskjellige Binge til Brændevin, Jern, Salt, Stentøj m. m. I det syd for Gaarden beliggende „søndre Hus“ var der Oplagsplads for Smør, Flæsk og Kjød, Huder og desl. Vest for Gaarden laa i Flugt med Vaaningshuset et langt Træskur, „Benhuset“, her var Rum til Kul, Tjære, Ben, og et i Skuret værende Rum til Lyng tjente til Opholdssted for Skibningsfolkene. naar de efter endt Arbejde forlystede sig med Snapseflasken og alskens grov Spas. Paa alle Lofter var der Plads til Korn.

Endvidere var der vest for Gaarden en indhegnet Plads, kaldet „Tømmerhaven“, her laa Trælasten, som Skibene bragte fra Norge.

I Forretningen var der i Glansperioden: 1 Fuldmægtig, 2 a 3 Kommis'er og et Par Lærlinge; desuden var der stedse talrige Arbejdsfolk, Mænd og Kvinder, beskjæftigede med Æltning af Smør, Nedpakning af Flæsk og Kjød, Saltning af Huder, Kornkastning og deslige. Den store Gaardsplads var ofte fuld af Vogne, særlig ved Juletid og naar der leveredes Tiendekorn. 2 og under Tiden 3 Skibe var den største Del af Aaret i Fart, og endvidere kom en Mængde norske Fartøjer til Blokhus med Trælast; som oftest kom de uden at være fragtede, og naar de saa ikke solgte Lasten det første Sted, sejlede de videre langs Kysten, indtil de fandt en Kjøber.

Naar der skulde skibes, blev der hejst en Kurv paa Flagstangen, saa vidste Folkene Besked og indfandt sig snarest; der kunde da være henved et halvt Hundrede Mand i Arbejde, og det gjaldt om at benytte Lejligheden, naar Havet var roligt. Losning og Ladning blev som oftest foretaget paa én Dag, Fladbaade bragte Varerne mellem Skuden og Stranden. Vogne besørgede dem til og fra Stranden, og naar Aftønen faldt paa, satte Skuden atter Kursen mod Norge, medens Flagene viftede.

Nu er der stille i Blokhus, undtagen naar Badegjæsternes

Skare flokkes der; Handelslivet er borte og der gror Græs i den
før saa vognfyldte Gaard; Lofter og Pakhuse ere tomme, og
„Neptunus“ har lagt sig til Hvile oppe under Klitterne. Dér
lever den nok paa Minderne sammen med sin Veninde, den
store Skibningsbaad; deres Tid er omme, men de lytte til,
„mens Havet synger sin gamle Sang,
og op og ned det bølger,
synger om svundne Tiders Gang
og synger om Tiden, der følger.“

Jørgen Thomsen, f. o. 1510, † 1581. Præst og Provst i Igen paa Als. (Kapellan her 1543. Præst 1548. Provst 1563. Afsat som Provst af Enkedronning Dorthea, der vilde have en anden Præst til Provst).

Catharina Jørgensdatter, gift med Peder Eriksen, Præst i Eskriis i Angel.

Anna Pedersdatter, gift med Nicolaus Conradi (Niels Knudsen), † 1612, Præst i Igen. Blev 1575 Kapellan i Igen („kaldet og valgt til Kirkens guddommelige Embede“).

Margrethe Conradi, gift 1612 med Nicolaus Nicolaisen Brandt, f. $13/10$ 1586 i Sønderborg, hvor Faderen, N. Brandt, var Kjøbmand, Sognepræst til Igen 1612, † $7/11$ 1648. 6 Sønner og 3 Døtre.

Frederik N. Brandt, f. $13/8$ 1632. 1654 Kapellan i Kjøbenhavn og Hofpræst hos Dronning Sophie Amalia, Sognepræst til Svindinge 1658, til Nykjøbing paa Falster 1676, Provst 1677. Magister 1690, † $22/4$ 1691. Meget lærd, ejede et Bibliothek paa 3000 Bind, meget anset og en af Danmarks rigeste Præster. Var gift 4 Gange, tredje Gang 1668 med Anna Brødersdatter Riisbrigh, Datter af Sognepræst R. til Gislev-Ellested paa Fyn; med hende havde Brandt 12 Børn (i Alt havde han 15 Børn), hvoriblandt formentlig

Ida Margrethe Brandt, gift 1. Gang med Christian Frederik Wintherberg, † 1706, Sognepræst til Sækkjøbing 1698—1706, Magister 1696. 4 Døtre. — Gift 2. Gang med G. B. Maschwedel, Sognepræst til Sækkjøbing 1706—1731.

Amalia Christiana Wintherberg, † $3/8$ 1742, gift med Johan Jørgen Henriksen Behmann, f. $9/8$ 1706, † $12/8$ 1745, Sognepræst til Herringe, senere til V.-Skjerninge-Ulbølle. 3 Sønner.

Carl Friederich Behmann, f. 1737. † 1788, Sognepræst til Drejø, gift 1774 med Johanna Juliana Struch. 1 Søn og 3 Døtre.

Sophia Amalia Behmann, f. 1776. † 1829, gift med Thomas Klitgaard, f. 1755, † 1815, Sognedegn til Veggerby-Bislev.

Jens Carl Bang Klitgaard, Hedevig Sophie Christine K., Johannes Julius K., Søren K., Frederik Caspar K., Christian K.,
f. 1802, † 1877. f. 1804, † 1877. f. 1806, † 1834. f. 1807, † 1861. f. 1809, † 1891. f. 1811, † 1867.